

L'incompliment del marmessor i el dret a la retribució

A propòsit de la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 20 de setembre de 2010 (MP: Mª Eugènia Alegret Burgués)

Paloma de Barrón Arniches

Facultat de Dret
Universitat de Lleida

*Abstract**

La sentència del Tribunal Superior de Justícia Catalunya de 20 de setembre de 2010 analitza alguns aspectes de la figura del marmessor universal al Dret civil de Catalunya i, en particular, determina les condicions en què es pot entendre que ha incomplert les seves obligacions i, en conseqüència, imposar la pèrdua de llur retribució.

The decision of the Catalanian Superior Court handed down on 20th September 2010 analyzes non-performance of the executor's duties and the subsequent loss of remuneration for carrying out the direction of the will.

Title: Non-performance of duties and executor's fee

Paraules clau: marmessor universal, retribució, incompliment

Keywords: executor, remuneration, non-performance

Sumari

- 1. Introducció**
- 2. Resum dels fets i resolució en la primera i la segona instàncies**
- 3. La figura del marmessor universal i la noció d'incompliment**
- 4. La remuneració del marmessor: evolució normativa fins al vigent art. 429-5 CCCat. L'actiu hereditari líquid**
- 5. Consideracions finals**
- 6. Bibliografia**
- 7. Taula de jurisprudència citada**

---

* Aquest treball s'emmarca en les activitats del grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya "Dret civil català i Dret privat europeu" (2009 SGR 689).

1. *Introducció*

La institució de la marmessoria, que es fonamenta en la confiança del causant de la successió, pot suposar, de vegades, un instrument per a la defensa d'interessos diferents al compliment de la voluntat del causant¹. En el cas que motiva la STSJCat de 20.9.2010, la qüestió se centra en l'exercici per part del marmessor -que també havia estat designat comptador partidori en el testament de la causant- de llurs funcions i, en particular, el lliurament dels llegats, així com el conflicte d'interessos que va plantejar el pagament de llurs honoraris.

D'aquesta manera, la doctrina jurisprudencial objecte d'anàlisi en el present treball és la relativa a la noció d'incompliment del marmessor, el seu dret de retribució i el sistema previst per al càlcul de llurs honoraris. Al fil d'aquestes qüestions en sorgeixen d'altres, com la delimitació entre la figura del marmessor universal i el particular i, sobretot, l'obligació del marmessor universal de rendir comptes de les seves actuacions.

2. *Resum dels fets i resolució en la primera i la segona instàncies*

La Sra. Mª R. E. N. va atorgar testament notarial obert el 26.10.2000, on va distribuir en llegats pràcticament tot el seu patrimoni i va atribuir un prellegat a favor dels hereus (actors en el plet analitzat). A la clàusula desena va nomenar el demandat, el Sr. J. A. F., com a marmessor -comptador partidori de l'herència amb caràcter universal i el va facultar per a practicar inventari, partició i adjudicació de tots els béns hereditaris, d'acord amb el testament esmentat i d'altres instruccions que havia rebut de la testadora.

La situació familiar era la següent: al temps de la mort de la testadora, aquesta era casada en segones núpcies, amb tres fills del primer matrimoni, del quals una filla era premorta i un fill havia estat desheretat en el testament. Els tres fills tenien descendència, però els únics néts instituïts hereus universals eren els fills del desheretat. Pel que fa al marmessor, era una persona aliena a la família i en el testament no fou instituït com a hereu ni com a legatari i tampoc es deia res sobre la seva retribució.

Els instituïts hereus van acceptar l'herència el 26.6.2006, si bé van realitzar certes manifestacions on expressaven la seva disconformitat amb les valoracions que es contenien en l'inventari dels béns, del qual en resultava el valor d'un dels immobles, fixat d'acord amb el dictamen de la Sra. C. que el marmessor havia nomenat. L'acceptació de l'herència, segons els demandants, va venir motivada per les missives del Sr. A., en les quals els notificava que es procediria a la venda de l'immoble per a fer front a les càrregues de l'herència, impostos, llegítimes i, en especial, al pagament dels seus honoraris, que va xifrar en 144.638,75 €; tot això a l'empara de l'art. 316.3 CS.

---

¹ Pel que fa al marmessor universal, són de consulta obligada DEL POZO CARRASCOSA, VAQUER ALOY i BOSCH CAPDEVILA (2009, pp. 281 i seg.); PUIG I FERRIOL i ROCA TRIAS (2009, pp. 223 i seg.); GETE-ALONSO I CALERA *et. al.* (2008, pp. 79 i seg.); BADOSA COLL (2003, pp. 723 i seg.).

De fet, el marmessor va iniciar els tràmits per a la venda del pis objecte de prellegat a favor dels actors en subhasta pública notarial, però, com a mesura cautelar del procediment, el tribunal va ordenar la seva suspensió. En conclusió, totes les disposicions del testament s'havien complert – inventari, participació i adjudicació de tots els bens hereditaris distribuïts mitjançant l'ordenació de diferents llegats-, llevat el lliurament del prellegat a favor dels actors.

La representació dels hereus va formular demanda de judici ordinari davant el JPI núm. 6 de Barcelona, que va dictar sentència el 24.10.2008 la qual, estimant la demanda, acordà la remoció del mandat del seu càrrec de marmessor universal amb la pèrdua de llur retribució. A més, el condemnà a lliurar als demandants l'immoble, així com les obres d'art i la resta de béns mobles que formaven part del prellegat atribuït per la testadora. Tanmateix, el condemnà al pagament de les costes processals causades en la primera instància. El mandat va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència, que fou estimat per la Secció 14^a de l'APB:

“Estimándose, en parte, el recurso de apelación interpuesto por D. JUAN A. F., procede REVOCAR como REVOCAMOS parcialmente la sentencia dictada por el Juzgado de 1ª Instancia nº 6 de Barcelona en fecha 24 de octubre de 2008, y estimándose en parte la demanda instada por D. SANTIAGO D. M. y D. JOSÉ MARÍA D. M. contra D. JUAN A. F. procede declarar que el demandado es albacea universal. Procede CONDENAR como CONDENAMOS al demandado a hacer efectiva la entrega de la vivienda sita en (...), las obras de arte, muebles y enseres de la misma a los actores, y se ACUERDA que el demandado no tiene derecho al percibo de la remuneración legal referida en el artículo 314.2 del CS, y con absolución del demandado de los restantes pedimentos en su contra, todo ello sin expresa imposición de las costas causadas en ambas instancias a ninguna de las partes”².

3. *La figura del marmessor universal i la noció d'incompliment*

El supòsit analitzat ens apropa a la figura del marmessor, començant per la distinció entre marmessor universal i particular: la testadora va nomenar el mandat com a marmessor universal en el seu testament. Ara bé, l'encàrrec que li donava justificava realment tal nomenament? Els demandants van instar en la seva demanda la declaració pel jutjat d'instància de què el marmessor en aquest cas havia de ser particular³. El JPI núm. 6 de Barcelona, sense entrar a resoldre aquesta qüestió, determinà la remoció del mandat del seu càrrec. No obstant això, l'APB, com que entenia que l'actuació del marmessor no era mereixedora de la seva remoció, sí que entrà a delimitar ambdues figures i conclouí que el mandat -nomenat marmessor universal al testament- havia de donar l'herència en la seva universalitat a les persones designades i estava facultat per a realitzar totes les actuacions que corresponien a l'hereu. Per la seva part, el TSJCat també va fer un recull de la nombrosa doctrina jurisprudencial,

² SAPB, Secc. 14a, 30.12.2009 (Id Cendoj: 08019370142009100855).

³ No es pot oblidar la repercussió d'aquesta qualificació, no tan sols en la remuneració corresponent a l'executor testamentari de conformitat amb el dret civil de Catalunya, si no sobretot als efectes de delimitar les facultats que la llei atribueix al marmessor universal i al particular, per exemple, per a realitzar actes de disposició de béns, que van ser els que els hereus demandants impugnen en aquest procediment.

tant del propi TSJCat com del TS sobre la figura del marmessor⁴, entre la qual destaca la sentència de 22.7.1993 (RJ 1993\9107):

“F. D. Tercero. A la hora de calificar de universales o particulares a los albaceas designados en el testamento que da origen a este recurso de casación, es necesario señalar que nos encontramos ante una sucesión que tiene que regirse por el Derecho Civil de Cataluña, y como es suficientemente conocido, el sistema sucesorio catalán tiene unas claras raíces romanas, lo que implica que viene presidido por el principio de atribuir al sucesor universal o heredero la condición de sucesor en el *universum ius* de su causante y desde esta perspectiva aparece como un continuador de las relaciones jurídicas transmisibles del *de cuius* y por ese motivo se le atribuye -con una terminología si se quiere discutible- la condición de albacea legítimo del causante de la sucesión si faltan albaceas testamentarios o dativos (art. 241 de la Compilación del Derecho Civil de Cataluña y para el derecho actual art. 321 del Código de Sucesiones por causa de muerte en el Derecho Civil de Cataluña). Desde esta perspectiva es necesario afirmar que el heredero es -según los principios que informan el sistema sucesorio romano-catalán- el executor testamentario natural de las disposiciones testamentarias, aunque el causante de la sucesión puede colocar una tercera persona en el cometido de ejecutar su última voluntad, ya sea con la finalidad de que esta tercera persona designada voluntariamente por el testador cumpla uno o más encargos relativos a la herencia o ejecute disposiciones testamentarias o de la herencia, caso en el que tiene la condición de albacea particular según el artículo 236, apartado cuarto de la Compilación; o se le nombre con la finalidad de cumplir la voluntad del causante, desde el momento de su muerte hasta la entrega de la herencia a sus destinatarios, y entonces tiene la condición de albacea universal, según resulta del apartado primero de este mismo artículo 236. “Precisa, además el artículo 236 de la Compilación que “el nombramiento de albacea universal sustituye la falta de institución de heredero en el testamento, sea cual sea el destino de la herencia”, y esta sustitución del heredero por el albacea universal implica, en el aspecto que ahora interesa, que el protagonismo que en los casos generales asume el heredero en el proceso sucesorio, este protagonismo se transmita al albacea universal que voluntariamente ha designado el causante de la sucesión, que desarrolla las funciones de gestión del patrimonio hereditario que en los casos generales se atribuyen al heredero por su condición de continuador de las relaciones jurídicas de su causante, y que se traducen en unas facultades de tomar posesión de la herencia, de administrarla, de disponer de los bienes hereditarios y de ejecutar todos los actos materiales y procesales adecuados a fin de dar cumplimiento a la voluntad del testador”.

Així doncs, essent el marmessor universal un fiduciari del testador⁵, les seves obligacions no poden ser fixades amb caràcter general, vàlides per a qualsevol marmessoria, ja que estan en funció de la voluntat del causant, de les peculiaritats del cabal relicte i dels interessos dels afavorits pel testador⁶. Tot això es pot deduir de la legislació civil catalana que, tant en l'art. 237 CDCC⁷ com en l'art. 316 CS, i en el vigent art. 429-8 CCCat, atribueix al marmessor universal

---

⁴ SSTSJCat 22.7.1993 (RJ 1993\9107), 7.10.1996 (RJ 1997\7661), 23.4.1998 (RJ 1998\10053), 3.12.2001 (RJ 2002\6964), 15.3.2007 (RJC 2007, vol V); i SSTs, 1a, 18.4.1985 (RJ 1985\1771), 13.4.1992 (RJ 1992\3103), 20.2.1993 (RJ 1993\1004) i 27.2.1997 (RJ 1997\1334).

⁵ Sobre la relació entre l'hereu de confiança i el marmessor, vegeu l'art. 424-14.2 CCCat i els antecedents legislatius (arts. 150 CS i 21 CDCC); CABRERA HERNÁNDEZ (1967, p. 522) i BADOSA COLL (2003, pp. 723 i 724); STSJCat 23.4.1998 (RJ 1998\10053).

⁶ GETE-ALONSO I CALERA *et. al.* (2008, p. 82).

amplies facultats però sempre respectant la primacia de la voluntat del testador⁸.

En el cas analitzat, l'incompliment atribuït al marmessor es concreta en la realització de l'inventari dels béns amb poc rigor i en la manca de consideració de qüestions tan importants com el testament de la filla premorta o el dret a la llegítima d'aquells que són, alhora, els hereus instituïts. A més, estan les actuacions de realització dels béns prellegats als actors per a poder cobrar llur remuneració, fet que va precipitar la interposició del procediment judicial. Ni l'APB ni el TSJCat estimen que aquests fets puguin constituir un motiu vàlid per a la remoció del marmessor segons la normativa sobre l'incompliment del marmessor continguda en el CS, que ha estat incorporada en el Llibre IV del CCCat de manera pràcticament idèntica al seu precedent legislatiu. En el Dret civil català, a diferència del CC, l'únic que pot donar lloc a la remoció del marmessor és una conducta dolosa o greument negligent. El dol exigeix la prova d'una maquinació directa en benefici propi, i la negligència greu equiparable al dol exigeix la prova d'uns interessos aliens a la persona objecte dels drets. Aquests conceptes han estat interpretats en d'altres ocasions pel TSJCat, essent la sentència de 3.12.2001 (RJ 2002\6964) el paradigma d'aquesta doctrina⁹. Es tracta de conceptes jurídics que s'han d'interpretar molt restrictivament pels tribunals i han d'ésser analitzats en cada supòsit.

Encara que la sentència d'apel·lació i la de cassació coincideixen pel que fa a la interpretació

---

⁷ Art. 237 CDCC: "El marmessor universal està facultat per a possessionar-se de l'herència i administrar-la igual que tot hereu, disposar dels seus béns amb l'extensió expressada en els paràgrafs següents i realitzar els actes necessaris per al compliment de la seva comesa i les disposicions del testament. També està legitimat processalment per a tots els litigis o qüestions que se suscitin sobre els béns hereditaris, els fins de la marmessoria i la validesa del testament, el codicil, la memòria testamentària o l'heretament i per a interpretar-los".

⁸ NOGUEROLLES PEIRÓ i RAGA SASTRE (2009, p. 950).

⁹ SSTSJCat 3.12.2001 (RJ 2002\6964): "El Tribunal Suprem (TS S 13 d'abril de 1992) ha declarat que pot ser causa de remoció de la marmessoria l'execució de conductes doloses civils i penals amb relació al cabal relicte (TS S de 4 de febrer de 1902, 23 de febrer de 1973 i 5 de juliol de 1947) i també el cas que la seva activitat resulti totalment inoperant o ineficaç per negligència maliciosa o indiferència, omissió i desatenció constatada, que excedeixin d'un simple descuit (STS de 6 d'octubre de 1987, 18 de febrer de 1908, 3 d'octubre de 1931 i 23 de febrer de 1973). També ha dit l'esmentat TS en Sentència de 20 de febrer de 1993, que les funcions delegades als susdits executors testamentaris no els són concedides perquè merament les ostentin, sinó primordialment i essencial perquè les utilitzin de forma acurada, adequada i diligent (STS 20 de febrer de 1993). És sabut que la regulació del dret de successions per causa de mort a Catalunya té caràcter autònom i autosuficient, cosa que comporta que per a la seva interpretació hom hagi d'acudir a la tradició jurídica catalana; però també ho és que la doctrina forjada pel Tribunal Suprem en els supòsits esmentats pot servir de referència per a valorar si hi concorre o no negligència greu o dol com a qüestió que suposa la conseqüència jurídica d'un comportament o actitud fàctics.

Corol·lari de tots els anteriors raonaments és que, en el comportament del senyor X. no hi concorre ni dol ni negligència greu en grau suficient per a poder declarar la seva remoció del càrrec per al qual fou nomenat i, consegüentment, tampoc pot ser condemnat a respondre dels danys i perjudicis (recàrrecs dels impostos de successions) reclamats en la demanda, ja que hom no pot considerar que els recàrrecs que l'Administració exigeix com a causa de la manca de pagament, dintre de termini, dels impostos que graven la successió i els de plusvàlua siguin provocats per la actuació negligent del senyor X. Tot l'exposat comporta, doncs, l'estimació del primer motiu del recurs".

restrictiva del concepte d'incompliment del marmessor, arriben a conclusions contradictòries respecte de la pèrdua de la retribució de l'executor. En efecte, l'APB estima la demanda parcialment i considera que la seva actuació és mereixedora de la pèrdua dels honoraris previstos en l'art. 314 CS. El TSJCat, en un clar exercici de coherència, rebutja aquesta conclusió perquè, si s'ha dit que no hi ha dol ni negligència greu, és a dir, conductes mereixedores de la remoció del marmessor, després no es pot proposar que continuï amb la seva tasca sense la remuneració que li havia atorgat la pròpia llei. Amb això s'aparta de la resolució continguda a la TSJCat 3.12.2001 (RJ 2002\6964) en la qual, després de denegar la remoció del marmessor, es va establir la pèrdua del seu dret a la retribució, amb criteris semblants als de la sentència de l'APB. El cert és, però, que si, segons la regulació del CS, només l'actuació dolosa o greument negligent suposa l'incompliment de les seves funcions i dóna lloc a la remoció, a *sensu contrari* hem d'entendre que la mera negligència o falta lleu de diligència en l'exercici del càrrec no comporta l'extinció de la marmessoria i, en trobar-se prevista la retribució del marmessor per a les gestions derivades de les seves funcions, quedaria trencat el sinalagma o equilibri necessari entre les prestacions si s'obligués al marmessor a dur-les a terme sense possibilitat de cobrament de la retribució. Així, la sentència manifesta literalment:

“Tenint en compte que tota l'herència estava distribuïda en llegats l'intent del marmessor de realitzar el prelegat dels actors per cobrar la seva remuneració en la mesura en què els hereus no s'avenien a satisfer-la voluntàriament -fins i tot prescindint d'una major anàlisi jurídica en la mesura en què no s'ha formalitzat el recurs de cassació sobre l'article 316- no pot constituir motiu per disposar la pèrdua de la retribució, la qual cosa implica que la Sala va vulnerar l'art. 314 del CS per no aplicació i comporta la cassació de la Sentència dictada en aquest punt”.

En definitiva, es cassa la sentència d'apel·lació i es canvien els criteris precedents del TSJCat pel que fa a la retribució del marmessor. Es determina que no concorren els requisits per a predicar l'incompliment del marmessor perquè la realització dels béns prelegats no és una actuació vedada al marmessor universal ni posa de manifest un eventual conflicte d'interessos pel fet que el marmessor volgués cobrar els seus honoraris¹⁰. Tot això sense deixar d'advertir que els nèts de la causant -actors en el procediment- han perdut l'oportunitat de fonamentar les seves alegacions d'incompliment del marmessor en les concretes disposicions contingudes en l'art. 316 CS -els actuals arts. 429-8 a 10 CCCat- sobre les obligacions del marmessor universal en relació a la doctrina civil del compliment de les obligacions contractuals. En efecte, el marmessor en aquest cas era un jurista professional contractat per a dur a terme una sèrie de funcions i algunes les havia fet malament o, si es vol, havia comès certs errors imperdonables per a qui desenvolupa una tasca professional. Des de la perspectiva del dret successori, no es dóna el supòsit de conducta dolosa ni greument negligent, però l'incompliment contractual era clar. Per això el propi TSJCat suggereix la solució:

“Certament, no existeix cap obstacle legal perquè el compliment irregular de les obligacions per part del marmessor, posat de manifest per la sentència de segona instància, pugui ser valorat pel que fa a una

---

¹⁰ Sobre el conflicte d'interessos vegeu NOGUEROLES PEIRÓ i RAGA SASTRE (2009, p. 968), MARSAL GUILLAMET (2011, p. 18).

eventual indemnització de danys i perjudicis d'acord amb el que estableix amb caràcter general per a les obligacions l'art. 1100 del CC, o bé per reduir l'import de la remuneració establerta per la llei, segons la doctrina legal establerta en seu d'obligacions contractuals però que pot ser aplicada sense dificultat en aquest punt concret"¹¹.

4. *La remuneració del marmessor: evolució normativa fins al vigent art. 429-5 CCCat. L'actiu hereditari líquid*

El TSJCat es mostra contundent sobre el dret del marmessor a la seva retribució en el Dret civil català i explica l'evolució legislativa fins a la norma vigent. La retribució del càrrec dels marmessors sempre ha estat prevista en el nostre dret per a estimular l'acceptació del càrrec. Així doncs, si bé en el dret anterior a la CDCC no es recollia l'obligació d'abonar cap retribució als marmessors, era normal que els testadors disposessin d'algun llegat a favor d'aquests, de tal forma que la seva activitat quedava compensada. La major part de la doctrina catalana estimava que, davant d'una mancança de llei escrita, calia ajustar-se al costum, ja que aquest assimilava en aquest punt la posició dels marmessors a la dels hereus de confiança, amb una retribució del deu per cent. No obstant això, se seguia discutint sobre si aquest percentatge s'havia de calcular sobre el valor dels fruits i els interessos administrats o bé sobre el valor dels béns venuts, i és en aquest punt on varien els costums dels diferents llocs. La CDCC va aclarir aquest punt atribuint en l'art. 239.1, a diferència del dret del CC, on el càrrec és gratuït, i llevat que el testador assenyales una altra retribució, que el marmessor universal tindria dret a percebre el deu per cent del valor de l'actiu hereditari líquid. La finalitat de la retribució era tant la remuneració dels serveis prestats en l'administració i la realització, si s'escau, dels béns de l'herència, que lògicament comporta riscos i responsabilitats, com afavorir l'acceptació del càrrec per part del marmessor designat pel testador en raó precisament de la confiança existent. Per la seva part, el CS va disposar que el marmessor i el comptador partidor tenien dret a percebre el que els correspongués per llurs treballs professionals o l'administració dels béns; a més, corresponia al marmessor universal el deu per cent del valor de l'herència i, al particular, el dos per cent de l'actiu hereditari líquid o dels béns objecte de partició. El Llibre IV del CCCat imposa una important reducció de la remuneració dels marmessors en assenyalar, en l'art. 429-5.1, que "llevat que el causant disposi una altra cosa el marmessor universal té dret al 5% del valor de l'actiu hereditari líquid", sense que també pugui cobrar pels seus treballs professionals. En efecte, els redactors del Projecte d'aquest Llibre quart es van plantejar i van arribar a plasmar el caràcter gratuït de la marmessoria; el pas pel Parlament de Catalunya del text projectat va tenir com a resultat final el manteniment del caràcter retribuït d'aquest càrrec, llevat de voluntat contrària del causant i del cas del marmessor particular que no fos comptador partidor. Però el debat es manté en la

---

¹¹ El marmessor té unes obligacions derivades de l'acceptació del càrrec, però no hi ha un contracte de marmessor, sens perjudici de què es pugui aplicar la doctrina formulada per a les obligacions contractuals a les obligacions assumides pel marmessor.

doctrina civilista¹².

El TSJCat recorda que el CCCat no resulta aplicable al cas per raons temporals. No obstant això, sí que és aplicable pel que fa al concepte d'*actiu hereditari líquid*, que ja es mencionava en la CDCC i torna a utilitzar l'art. 429-5 CCCat. Així doncs, malgrat la dicció de l'art. 314 CS, que estableix que el tant per cent es computava sobre l'herència, en el cas d'autos s'ha d'entendre que ho era sobre l'actiu hereditari líquid. Aquesta sentència proporciona un criteri per al càlcul d'aquest concepte donat que, ni el JPI núm. 6 de Barcelona ni l'AP, ho havien fet perquè entenien que el marmessor no tenia dret a percebre cap remuneració. La qüestió rau en l'adjectiu *líquid*, que el legislador utilitza per a calcular la quarta falcidia¹³, el llegat de part alíquota¹⁴, la llegítima¹⁵ i la quarta vidual¹⁶, però que no defineix en cap moment. Respecte de la quarta falcidia i el llegat de part alíquota, per al càlcul de l'actiu hereditari líquid s'ha de descomptar prèviament l'import de les llegítimes i, respecte de la llegítima i la quarta vidual, el valor líquid de la herència s'obté sense detracció de la llegítima. Davant d'això, el TSJCat decideix el següent:

“(…) resulta convenient aclarir que aquest *-l'actiu hereditari líquid-* ha de comprendre el conjunt de béns i drets del causant –cabal relict- menys les càrregues a les quals fa al·lusió l'art. 34 del CS, entre les quals es troben les despeses per pagar les llegítimes però no l'import del mateix crèdit legitimari. Tal solució és la que millor s'avé amb les característiques del càrrec de marmessor ja exposades en els anteriors fonaments jurídics i les funcions encomanades que comprenen la gestió, l'administració i si s'escau la disposició del cabal relict en el qual s'inclouen també els llegats que no s'atribueixen als hereus i els crèdits legitimaris atribuïts per llei a determinades persones. També es dedueix que no pot descomptar-se el crèdit legitimari per obtenir l'actiu hereditari líquid, del que estableix l'art. 314 CS sobre la remuneració dels comptadors partidors que inclouen els béns objecte de partició, per tant també els llegats i els crèdits legitimaris”.

Així doncs, de l'actiu hereditari, per a ésser considerat *líquid*, s'haurà de deduir, en primer lloc, els deutes del causant. Segonament, el valor de les càrregues hereditàries, que són les despeses generades per la mort del causant (darrera malaltia, enterrament o incineració, funeral i altres serveis funeraris). Tanmateix, s'hauran de deduir les despeses generades en interès de l'herència (les despeses de formació d'inventari, de la partició i de defensa dels béns de l'herència) o per al compliment de la voluntat del causant (les despeses de lliurament de llegats) o de disposicions legals (despeses de pagament de llegítimes). Tot això és a càrrec de l'herència, és a dir, dels hereus, alhora prelegataris en el supòsit analitzat. Però l'art. 34.2 no qualifica el contingut econòmic dels llegats, les llegítimes i la retribució del marmessor com a càrregues hereditàries,

¹² Vegeu, a favor de la gratuïtat del càrrec, almenys quan llur exercici correspongui a familiars, GARRIDO MELERO (2008, p. 39) i, en contra, coherent amb el seu criteri de què la marmessoria avui en dia és en realitat un mitjà preventiu i, fins i tot, resolutori dels conflictes entre hereus, MARÍN SÁNCHEZ (2009, p. 936).

¹³ Arts. 427-40 i seg. CCCat.

¹⁴ Art. 427-36 CCCat.

¹⁵ Arts. 451-5 i concordants CCCat.

¹⁶ Art. 452-1 CCCat.

sinó que en aquest concepte només hi entren les despeses fetes en ocasió de complir els llegats, pagar les llegítimes i retribuir els marmessors. Els llegats, les llegítimes i la retribució del marmessor són la part del passiu hereditari generat a partir de la successió.

5. Consideracions finals

Ja s'ha esmentat que aquesta és una sentència bastant pedagògica als efectes d'aclarir dues qüestions certament rellevants en relació al marmessor: el compliment o incompliment de les seves obligacions legals i llur dret a la retribució. En el cas analitzat, efectivament, el professional contractat per a realitzar la partició de l'herència lliurant els llegats ordenats per la testadora va obtenir el dret a percebre el deu per cent de la quantitat resultant en concepte d'actiu hereditari líquid, i els hereus van devenir obligats al seu pagament amb caràcter previ a l'obtenció amb el romanent de l'herència. Al meu parer, aquesta doctrina jurisprudencial, tot i que aplica el CS, és absolutament vàlida amb el vigent CCCat. La nova normativa és continuadora de la tradició jurídica pròpia, essent la figura del marmessor, encara que d'origen romà, una institució fortament arrelada a Catalunya.

6. Bibliografia

Ferran BADOSA COLL (2003), *Manual de Dret Civil Català*, Marcial Pons, Madrid, Barcelona.

José Mª CABRERA HERNÁNDEZ (1967), "El albacea en el Derecho Común y en la Compilación Catalana", *Revista Jurídica de Catalunya*, Vol. 66, núm. 3 pp. 519-559.

Martín GARRIDO MELERO (2008), *El libro cuarto del Código civil de Cataluña relativo a las sucesiones (Ley 10/2008, de 10 de julio)*, Marcial Pons, Madrid.

M^a del Carmen GETE-ALONSO I CALERA, Josep LLOBET AGUADO, Judith SOLÉ RESINA i María YSÀS SOLANES (2008), *Derecho de Sucesiones vigente en Cataluña*, Tirant lo Blanch, València.

José Alberto MARÍN SÁNCHEZ (2009), "Comentari a l'art. 429-3 CCCat" i "Comentari a l'art. 429-5 CCCat", a Joan EGEA FERNÁNDEZ i Josep FERRER RIBA (Dirs.), *Comentari al llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions*, T.I i II, Atelier, Barcelona, pp. 928-931 i pp. 936-949.

Joan MARSAL GUILLAMENT (2011), "Recursos governatius. Doctrina de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques (juny-octubre 2010)", *InDret*, núm. 1, pp. 1-20 (www.indret.com).

Nicolás NOGUEROLAS PEIRÓ i Núria RAGA SASTRE (2009) "Comentari a l'art. 429-8 CCCat", a Joan EGEA FERNÁNDEZ i Josep FERRER RIBA (Dirs.), *Comentari al llibre quart del Codi civil de Catalunya, relatiu a les successions*, T. I, Atelier, Barcelona, pp. 949-963.

Pedro del POZO CARRASCOSA, Antoni VAQUER ALOY i Esteve BOSCH CAPDEVILA (2009), *Derecho civil de Cataluña. Derecho de sucesiones*, Marcial Pons, Barcelona.

Lluís PUIG I FERRIOL i Encarna ROCA I TRIAS (2009), *Institucions del Dret Civil de Catalunya*, Vol. III, *Dret de Sucessions*, Tirant lo Blanch, València.

7. Taula de jurisprudència citada

<i>Tribunal, Sala i Data</i>	<i>Ar.</i>	<i>Magistrat Ponent</i>	<i>Parts</i>
STSJCat 15.3.2007	RJC 2007, vol. V	Enric Anglada i Fors	<i>Jose Antonio i Seminario Conciliar de Barcelona c. Fundación Maria Angela Caterineu Fornes</i>
STSJCat 3.12.2001	RJ 2002\6964	M ^a Eugenia Alegret i Burgués	<i>Carmen c. Esther i Montserrat</i>
STSJCat 23.4.1998	RJ 1998\10053	Nuria Bassols i Muntada	<i>J. M^a c. J. M^a i Jordi</i>
STSJCat 7.10.1996	RJ 1997\7661	Lluís Puig i Ferriol	<i>Manuel c. Alfonso</i>
STSJCat 22.7.1993	RJ 1993\9107	Lluís Puig i Ferriol	<i>Francesc i Jacint c. Ramón i J. M^a</i>
STS, 1a, 27.2.1997	RJ 1997\1334	Lluís Puig i Ferriol	<i>Teresita i Jordi c. Asil Vilallonga Fundació Privada</i>
STS, 1a, 20.2.1993	RJ 1993\1004	José Luis Albácar López	<i>José Francisco c. Mª Rosa i altres</i>
STS, 1a, 13.4.1992	RJ 1992\3103	Afonso Villagómez Rodil	<i>Eva M^a i Juan Vicente c. Joaquin</i>
STS, 1a, 18.4.1985	RJ 1985\1771	Afonso Villagómez Rodil	<i>Matilde c. Jose Luís, Francisco i Jose</i>
SAPB, Sec. 17a, 25.9.2007	AC 2008\79	Rafael Pérez Jimeno	<i>Luís Juan c. Francisco, Manuel i Beatriz</i>